

EVERYDAY ENDORPHINS

A mindennapok endorfinja

szerező *author* Reményi Diána
fotó *photo* FP Ábel

Itthon inkább ismert rendhagyó ingatlanairól, mint a képzőművészetéről, önmagára mégis elsősorban alkotóként tekint: egy vállalkozó szellemű művész, akit nem a profit hajt, hanem az alkotás szabadsága, de jó érzéssel választ olyan partnereket maga mellé, akiknek köszönhetően futurisztikus víziói előbb vagy utóbb fizikai valót öltenek. Interjú Városi Gáborral.

Although known more for his unusual real estates in Hungary than for his fine art, he primarily sees himself as a creator: an enterprising artist who is not driven by profit but by creative freedom, yet he has also good instincts for choosing his partners, thanks to whom his futuristic visions will sooner or later take a physical form.

An interview with Gábor Városi.

Az ember fejében az alkotóművészek éhbérért küzdő, stílusosan slampos, enyhén depressziós arcok. Te kisportolt vagy, stílusosan elegáns és mindig feltűnően jókedvű – nem lehet, hogy a külsín miatt tesznek be a vállalkozó skatulyába?

Nem gondolnám. A 90-es években félig hippiként csavarogtam végig 90 országot, és mindenki megbotránkoztatására a lakásom is átjáróházként működött az épp ott lakó barátaim között. Belül azóta is hippie maradtam, csak

People think of creative artists as stylishly sloppy, slightly depressed people working for a pittance. You are athletic, stylishly elegant and always visibly cheerful – is it possible that you are labeled as an entrepreneur because of your appearance?

I don't think so. In the 90s, I wandered through 90 countries as a semi-hippie, and much to everyone's shock, my apartment also functioned as a crash pad among my friends who happened to live there at the time. I have re-

kicsit szofisztikáltabb és elegánsabb formában, de az attitűd azonos.

Visszatérve az eredeti kérdésre: a művészvilág verseng, féltékeny és kirekesztő. Keresi az ürügyet. Egyetemista koromban sokszor hallottam a suttogást a hátam mögött, hogy gazdag szülők kényeztetik a deviáns művészurat. Nem hencegtem nekik a sulis melletti portrérajzolás küzdelmeiről, amikor napi 14 órát izzadtam végig egy egész nyáron át, hogy legyen önálló keresetem. Én a pozitív emberek társaságát keresem, és azt is adom cserébe – számomra ez már félsiker az önmegvalósításhoz. A nyugdíjas szüleim mindent megadtak a lehetőségeikhez képest, de a legnagyobb ajándékom az általuk belém nevelt küzdeni akarás.

A pozitívizmusod veled született, vagy a folyamatos utazások, a világlátásod nem engedtek beleragadni az – ahogyan te fogalmaztál – magyaros negativitásba?

A magyar valóság szuiciditással átítatott valósága természetesen engem is bevonzott és elvarázsolt a pályám kezdetén. Ki ne csodálná a két tragikus sorsú zseni, József Attila vagy Pilinszky János egzisztenciális válságát, amelyből azok a csodálatos, fájón metsző sorok születtek? Nagyon menő volt boldogtalan önpusztítónak lenni a 80-as évek hajnalán is.

A két legjobb barátom és Dienes Gábor mesterem önkezdése azonban megtanított túlélni. Megtanítottak arra, hogy szerek nélkül kell élni és alkotni, hogy a depressziót fegyelmelzettséggel kell legyőzni, kinőni az akkori értelmiségiek oly divatos, kilátástalannak tűnő, arisztokratikus meg nem értettségét. Úgyhogy szép lassan megtanultam munkával és sporttal megszerezni a mindennapok endorfinját. Ez egy nagy küzdelem. Mert legyünk őszinték: az önpusztító művészet gonosz kis ördöge azért egy-egy ritka pillanatra még oda-odacsücsül a vállamra.

Azt mondják, az alkotáshoz inkább a sötétség kell, a művészet kifejezéséhez pedig az introvertáltság, a befelé figyelés. Nálad hogyan tud manifesztálódni a pozitív extrovertáltságból a kreativitás?

Az építkezés a kulcsszó. Konzekvensen fel kell építeni az extrovertált teremtés állapotát. Meggyőződésem, hogy csak éleslátással lehet művészetet csinálni. A tévhittel ellentétben az alkotás nem kézügyesség, hanem az emocionalitás tiszta manifesztációja, ami viszont tömény gondolatosság. A hitem szerint nem lehet bódultan alkotni, úgyhogy én cáfolnám a mítoszt! Én akaraterővel nap mint nap legyőztem a negativitás démonjait: meditációval, sporttal, szaunával, kristálytisza tudattal. Edzés közben és után a legélesebb az alkotóelme.

A nemrég megvalósult Költő Kertben tett látogatás feléd egy összművészeti élménnyel: a kiállított fest-

mained a hippie inside, just in a slightly more sophisticated and elegant form, but the attitude is the same.

Going back to the original question: the art world is competitive, jealous and exclusionary. It looks for excuses. When I was a university student, I often heard whispers behind my back that the rich parents were just spoiling the deviant artist. I didn't brag about how I struggled to draw portraits after school or sweated 14 hours a day for an entire summer to have an independent income. I seek the company of positive people, and I give them the same in return – for me, this is already halfway there to self-actualization. My retired parents gave me everything they could within their power, but the greatest gift they instilled in me was the will to fight.

Were you born with this positive attitude, or did your constant travels and seeing the world prevent you from getting stuck in – as you put it – Hungarian negativity?

The reality of the Hungarian mentality imbued with suicidality naturally attracted and enchanted me as well at the beginning of my career. Who wouldn't admire the existential crisis of Attila József or János Pilinszky, two geniuses with a tragic fate, from which those wonderful, painfully sharp lines were born? It was also really cool to be unhappy and self-destructive in the early 80s as well. However, the autonomy of my two best friends and my teacher Gábor Dienes taught me to survive. They taught me to live and create without drugs, to overcome depression with discipline, to outgrow the fashionable, seemingly hopeless, aristocratic misunderstoodness of intellectuals at the time. So I slowly learned to get everyday endorphins through work and sports. It is a huge struggle. Because let's be honest: the evil little devil of self-destructive art still does occasionally sit on my shoulders.

It is said that creating art requires darkness, while expressing art needs introversion and introspection. For you, how can creativity manifest from your positive extroversion?

Building is the key word. You must consistently build up a state of extroverted creation. I am convinced that art can only be made with insight. Contrary to popular belief, creation is not manual dexterity, but a pure manifestation of emotionality, which in turn is your mindset in a concentrated form. I believe that you cannot create while intoxicated, so I want to disprove this myth! Every day I overcame the demons of negativity with willpower: with meditation, sports, sauna, a crystal-clear mind. The creative mind is the sharpest during and after training.

A visit to the recently finished Poets' Garden amounts to a multidisciplinary total art experience: that unusual, futuristic environment gave the paintings and sculp-

Teljes nyitottsággal építem a digitális jövőt.

I am building the digital future with a completely open mind.

ményeid és szobraid méltó kontextust kaptak abban a rendhagyó, futurisztikus környezetben. A művészet áthatja a létezésed minden zugát, mégis, melyik ezek közül az elsődleges alkotói vonalad?

A kérdésre a válasz: az egész. Az összhatás. Az utazás. Fura és érdekes, de a szobraim aratták a legnagyobb közönségsikert. Érthető, velük deklaráltan a popularitás volt a cél: azt szerettem volna, hogy folyamatos változásukkal hosszú percekre odaszögezzék a nézőt, mert meg kell fejteni, fel kell fedezni őket. És bár nem tennék fontossági sorrendet, ha szívósan újrakérdeznéd, szint vallanék: festő vagyok, az a prioritás.

Nagy álom valósult meg azzal, hogy a Költő Kertben minden ott van egy helyen?

Nagy álom, ami nem egyszerűen a művészeteket egyesítő projektről szól, hanem bizonyította azt is, hogy az egymást inspiráló szinergia több, mint az egyén egyedül. A Költő Kert egy multiszenzoriális utazás, ahol megfogom a látogató kezét, és végigvezetem a művészetek szimbiózisának tárházán. Ahogy igaz a képekre és a szobrokra, igaz a házakra is: a lényeg a közös alkotás. Kifeszíteni a határokat egy kreatív csapattal, együtt inspirálódni egy kis provokációval fűszerezve – mennyire szeretem ezt. Akkor is, ha az eredménnyel egy nem feltétlenül mindenkinek tetsző, de megkerülhetetlen nyomot hagyunk a világban, ami persze egy óvatos tiltakozás a minimalista építészet szikár narratívájával szemben. Ez ebben a projektben példaértékű volt: a zseniális Nagy-Miticzky Szabolccsal

tures you exhibited there a fitting context. Art permeates every segment of your existence, yet which of these is your primary creative line?

The answer to the question is all of it. The overall effect. The journey. It's strange and interesting, but my sculptures had the greatest public success. It is understandable, their explicit goal was popularity: I wanted their constant changes to keep the viewers hooked for long minutes, because they have to be deciphered and discovered. And I wouldn't want to rank them, but if you kept asking me, I would have to confess: I'm a painter, that's the priority.

Is it a dream come true to have everything in one place in the Poets' Garden?

A dream come true that is not simply about a project that unites the various arts, but also proved that the synergy that inspires each other is more than the individual alone. The Poets' Garden is a multisensory journey where I take the visitor's hand and guide them through the symbiosis of the treasury of arts. Just as it is true for paintings and sculptures, it is also true for houses: the point is creating together. Pushing the boundaries with a creative team, getting inspired together with a hint of provocation – how I love that. Even if the result is not necessarily to everyone's liking, but leaves an unavoidable mark on the world, which is of course a careful protest against the stark narrative of minimalist architecture. This was exemplary in this project: it was an honor to work on the building's message with the brilliant Szabolcs Nagy-Mit-

A Költő Kert egy multiszenzoriális utazás, ahol megfogom a látogató kezét, és végigvezetem a művészetek szimbiózisának tárházán.

The Poets' Garden is a multisensory journey where I take the visitor's hand and guide them through the symbiosis of the treasury of arts.

és Sárkány Bencével megtisztelő volt együtt dolgozni az épület üzenetén, és az általam támogatott következő generáció is helyet követelt magának az építészek stábjában a tehetséges Medvegy Peti személyében. Ziszidisz Nikoszt is fontos megemlíteni, mert a vízió megvalósítását a néha neurotikus kreatív közeg ellenére idegösszeomlás nélkül viselte, és könyörtelenül meg is valósította. A festményeken együtt dolgoztam Erdész László galériáslegendával, Gloviczki Gábor évek óta az alkotótársam, a kinetikus szobrok létrehozásában pedig egy ifjú titán, Neumann Máté a művészkollégám. És van, hogy bevonok nem szakmabeli társalkotókat is, a soron következő projektben a hazai stílus egyik meghatározó ikonjával, Csipak Péterrel fogunk közösen alkotni – alig várom a végeredményt!

Nálad hol ér véget az alkotói folyamat? Mi az a pont, amelyet elérve képes vagy „kész”-ként tekinteni egy képre például?

Kokas Ignác főiskolai tanárom azt mondta, egy képet nem lehet befejezni, csak jókor abbahagyni. Viktor Vasarely mesterem pedig a párizsi kiállításom megnyitóján még pontosabban fogalmazott: a kép egy folyamatos evolúció, egy optikai üzenet a térben, amelyet minden nézőpont és pillanat újraértelmez. És persze küzdelem a vizuális környezetszennyezés ellen.

Egy vállalkozó sikerességét a vagyonában mérik, ezzel szemben egy művész sikere sokkal több komponensből áll. Mit jelent egyáltalán, miben mérhető egy alkotóművész sikere itthon és mondjuk külföldön?

Jöhetnek a népszerű dekadens művészválasszal, hogy a pénz nem számít. De legyünk őszinték, a mai értékalapú világban az ár kalibrál. A művész akkor válik érdekessé és ismertté, amikor a piac magasan beárazta, mert ennek van hírértéke. Ha egy kicsit cinikus akarnék lenni, azt mondanám, hogy a 27 évesen, tragikusan elhunyt fekete festőzseni – aki nem mellesleg Warhol múzsája volt –, Jean-Michel Basquiat akkor vált igazi ikonná, amikor az első képét 110 millió dollárért üttették le egy aukción. Na, onnantól ez már érdekelte a nagyközönséget is. De nincs ezzel baj, hiszen a nem művészetorientált embernek kell valamilyen kapaszkodó, ami viszonyítási alapot ad, ami egzakt módon mérhető.

Ezt a mércét tekintve te hol tartasz most?

Én abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy a hobbim, azaz a szoftveres tevékenységem és a lakószobrok hozama teljes szabadságot adott a valódi szakmám korlátok nélküli megvalósításához. Nem vagyok rákényszerülve az eladásra, így európai szinten vannak árazva a munkáim. Nyilvánvaló módon hasonló cél motivál, mint a játékfejlesztő kalandomnál vagy a házaimnál: felkerülni a nemzetközi értékelés tetejére. A Zen Stúdióval 2015-

iczy and Bence Sárkány, and the next generation I support also earned a place in the team of architects with the talented Peti Medvegy. But I would also like to mention Nikosz Ziszidisz, because despite the sometimes neurotic creative milieu, he carried and ruthlessly realized the vision without a nervous breakdown. On the paintings I worked with the gallerist legend László Erdész, Gábor Gloviczki has been my creative partner for years, and a young titan, Máté Neumann, was my artist colleague in creating the kinetic sculptures. And sometimes I also involve non-professional co-creators; in my upcoming project I will be working with Péter Csipak, one of the leading icons of the Hungarian style – I can't wait to see the result!

Where does the creative process end for you? At which point can you consider a picture “finished”, for example?

My college professor Ignác Kokas used to say that you can't finish a picture, you can just stop at the right time. And my master, Victor Vasarely put it even more precisely at the opening of my exhibition in Paris: a painting is constant evolution, an optical message in space, which is reinterpreted by each point of view and moment. And, of course, a battle against visual pollution.

The success of an entrepreneur is measured by his wealth, whereas the success of an artist is made up of many more components. What does it even mean, how can the success of an artist be measured in Hungary and abroad?

I could say the popular decadent answer of artists that money doesn't matter. But let's be honest, in today's value-based world the price dictates. An artist becomes interesting and well-known when the market has priced him or her high, because that is newsworthy. If I wanted to be a bit cynical, I would say that Jean-Michel Basquiat, the black genius painter who died tragically at the age of 27 – and who was also Warhol's muse – became a real icon when his first painting was sold at an auction for 110 million dollars. Well, from then on, the general public got interested too. But there is nothing wrong with that because people who are not artistically inclined need something to grab hold of, something to provide a basis for comparison, and can be measured in an exact way.

By this standard, where do you stand now?

I am in the fortunate position that my hobby, that is my work with software and the income from art homes, has given me complete freedom to pursue my real profession without limitations. I don't need to sell, so my work is priced at European levels. Obviously, I am motivated by a similar goal as with my adventure as a game developer or my houses: to get to the top of the international ratings.

Az önpusztító művészet gonosz kis ördöge azért egy-egy ritka pillanatra még oda-odacsücsül a vállamra.

The evil little devil of self-destructive art still does occasionally sit on my shoulder.

ben sikerült a fejlesztők Oscar-díjaként emlegetett amerikai Metacritic listáján a csúcsra kerülni, megelőzve többek között a Sonyt vagy a Warner Bros., és a házaimmal is sikerült nemzetközi elismerést szerezni. Magyarországnak szüksége van arra, hogy néhány jegyzett művész magas áron validálja.

Van az alkotásaidnak egy idealizált célközönsége?

Mindenki. Pont ez a lényeg, hogy be kell szippantani a nem feltétlenül művészetorientált nézőt is. A mai generációk a social media sodrásában nőnek föl, legtöbbször értetlenül állnak Kazimir Malevich művésze előtt, és egy pillanatra sem köti le őket egy bronzba öntött szoboreposz. Be kell látni, hogy a világgal együtt változik az ember is. Baranyai Péter professzor kutatásai szerint a mai fiatalok ötszörös sebességgel falják az információt, és ennek megfelelő az információéhségük is.

A világ, beleértve a kultúrát és a társadalmat is, elkezdett egy párhuzamos életet élni a virtuális valóságban. Ez alól a művészet sem kivétel, elég csak a csillagászati összegekért elkelt digitális műkincsekre gondolni. Neked mi a véleményed az NFT-kről, valóban ez lesz a művészet jövője?

Nem kérdés. Az arany- és pénzalapú elszámolás fokozatosan zsugorodik és inflálódik. A jövő egyértelműen Satoshi Nakamoto blokkláncában rejlik. A kollégáimmal már nagyban dolgozunk egy alt coin kibocsátáson, illetve több saját NFT is készülöben van.

Ötvenévesen át lehet állni a digitális alkotásra, vagy ezt meghagyod a Z generáció tagjainak?

A kor – ahogy mondani szokták – csak egy szám. A 15 éves Villő lányom szerint ő a felnőtt kettőnk közül, az exfeleségem tudatilag maximum nyolcnak titulál. Az ember mindig annyi, amennyinek érzi magát, ezért most minden molekulámmal a Z generációval rezgek. Ne felejtjük el, hogy megjártam a világ leginnovatívabb szoftverfejlesztési szegmensét és annak legracionálisabb, ingatlanfejlesztési oldalát is, így teljes nyitottsággal építem a digitális jövőt. Az új utak keresésében és megvalósításában mindig is a művészeknek volt a legnagyobb szerepük.

Mik a terveid a közeli és a távoli jövőre nézve?

New York Museum of Modern Art, London Tate Gallery, Christie's és Sotheby's aukció – ilyesmik. Merjünk nagyot álmodni. És ha ez most mosolyt csal az arcokra, annyi baj legyen! Amikor a garázsban húsz éve videójátékot barkácsoltunk, vagy amikor az első házaim vázlatai elkészültek, akkor is világsikerről álmodtunk, és akkor is megkaptuk a szkeptikusok fejcsóválását, ennek ellenére mind a kétszer sikerült letörölni a cinikus mosolyt az arcokról. Úgy-hogy bízzunk a három magyar igazságban! ●

In 2015, with Zen Studio I managed to reach the top of the American Metacritic list, also referred to as the developers' Oscars, ahead of, among others, Sony or Warner Bros., and also managed to get international recognition with my houses. Hungary needs to be validated at a high price by a few noted artists.

Do your pieces have an idealized target audience?

Everybody. The point is to suck in not artistically inclined viewers as well. Today's generations grow up in the currents of social media, they are mostly baffled by Kazimir Malevich's art, and an epic sculpture cast in bronze cannot hold their attention for a second. You have to accept that people change along with the world. According to the research of Professor Péter Baranyai, today's young people devour information at five times the speed, and their hunger for it is correspondingly high.

The world, including culture and society, has begun to live a parallel life in virtual reality. Art is no exception, just think of digital artifacts sold for astronomical sums. What do you think about NFTs, is this really the future of art?

Without a question. Transactions based on gold and money are gradually shrinking and losing their value. The future clearly lies in Satoshi Nakamoto's blockchain. My colleagues and I are already working hard on creating an alt coin, and several of our own NFTs are also in preparation.

Is it possible to switch to digital creation at 50, or do you leave that to Generation Z?

Age, as they say, is just a number. My 15-year-old daughter Villő says she is the adult of the two of us, my ex-wife says that mentally I'm eight at most. You are always as old as you feel, so now I am vibrating with Gen Z with all my molecules. Let's not forget that I have been in the world's most innovative software development segment, as well as the most rational real estate development field, so I am building the digital future with a completely open mind. Artists have always had the biggest role in finding and realizing new ways.

What are your plans for the near and distant future?

New York Museum of Modern Art, London Tate Gallery, Christie's and Sotheby's auctions – things like that. Dare to dream big. And if this brings a smile on your face, so be it! When we were tinkering with video games in the garage twenty years ago, or when the sketches of my first houses were being completed, we also dreamed of international success, and the skeptics also doubted us, but despite that we managed to wipe the cynical smiles off their faces both times. So let's trust that the third time's the charm! ●